

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Кафедра міжнародних економічних відносин та туризму

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання і захисту
кваліфікаційної роботи студентами
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
спеціальності 242 «Туризм»

Полтава 2020

Методичні вказівки до виконання і захисту кваліфікаційної роботи студентами спеціальності 242 «Туризм». – Полтава: ПНТУ, 2020. – 37 с.

Укладачі: Черниш І.В., д.е.н., доцент
Бакало Н.В., к.е.н., доцент
Глебова А.О., к.е.н., доцент
Маховка В.М., к.е.н.

Відповідальний за випуск:
завідувач кафедри, д.е.н., професор Чичкало-Кондратська І.Б.

Рецензент:
Максименко О.С. доцент кафедри економічної теорії та економічної кібернетики

Затверджено науково-методичною радою університету
Протокол № 5 від «1» червня 2020 р.

Комп'ютерна верстка автора

ЗМІСТ

1. Мета, завдання та основні вимоги до виконання кваліфікаційної роботи	4
2. Організаційно-методичні положення щодо виконання та захисту кваліфікаційної роботи.....	5
3. Вибір, обґрунтування теми та складання плану кваліфікаційної роботи..	7
4. Методичні рекомендації до виконання окремих розділів кваліфікаційної роботи.....	8
5. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	16
6. Підготовка відгуку та рецензії.....	21
7. Підготовка до захисту та організація захисту кваліфікаційної роботи.....	22
8. Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	23
9. Рекомендована літератури.....	25
10. Додатки.....	30

1. Мета, завдання та основні вимоги до виконання кваліфікаційної роботи

Методичні вказівки мають на меті зорієнтувати студента у виборі теми дослідження, змісту, процесу підготовки, написання й оформлення кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає можливість виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Кваліфікаційна робота є одним із видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним дослідженням у галузі знань «Сфера обслуговування» та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень та має засвідчити: рівень професійної підготовки здобувача вищої освіти; вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у студента навичок професійної роботи; здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Керівником кваліфікаційної роботи призначається викладач, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання.

Кваліфікаційна робота виконується на основі вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Мета виконання кваліфікаційної роботи – визначення рівня підготовленості студентів до розв'язання комплексу прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування отриманих у процесі навчання компетентностей.

Виконання кваліфікаційної роботи забезпечує:

систематизацію, закріплення, розширення та застосування знань здобувача вищої освіти під час виконання конкретних завдань;

розвиток навичок самостійної роботи;

оволодіння методикою дослідження при вирішенні прикладних проблем.

Кваліфікаційна робота має розкривати заявлену тему, бути логічно побудованою, цільною і грамотною.

Кваліфікаційна робота являє собою індивідуальне за характером дослідження, яке має містити актуальні теоретичні та аналітичні узагальнення або розв'язання практичної задачі у сфері туризму і рекреації із застосуванням теорій та методів туризмознавства, спрямованих на покращення діяльності підприємства сфери туризму чи його підрозділу.

Кваліфікаційна робота, як метод оцінювання рівня якості підготовки бакалавра, має продемонструвати вміння:

працювати з інформаційними джерелами (законодавчою і нормативними базами, науковою спеціальною літературою, у т. ч. іноземними мовами, матеріалами глобальних інформаційних мереж, даними статистичної і фінансової звітності);

логічно та аргументовано викладати матеріал;

коректно використовувати наукові методи для аналізу проблем та обґрунтування рішень з предмета професійної діяльності;

опановувати сучасні методи наукового дослідження;

робити висновки.

Виконання кваліфікаційної роботи забезпечує:

систематизацію, закріплення, розширення та застосування знань студента під час виконання конкретних прикладних завдань;

розвиток навичок самостійної роботи;

оволодіння методикою дослідження при вирішенні прикладних проблем.

Виклад змісту кожного питання кваліфікаційної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим, пояснювальним та науково аргументованим.

Кваліфікаційна робота повинна відповідати таким вимогам:

містити системний теоретичний аналіз предмета дослідження;

результати особистого проведених комплексних досліджень та аналіз прикладних проблем відповідно до узагальненого об'єкта діяльності

вносити і обґрунтовувати реальні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів професійної діяльності відповідно до предмета дослідження;

бути належно оформленою і мати усі необхідні супровідні документи.

Кваліфікаційна робота має бути написана державною мовою, науковим стилем, логічно й аргументовано.

Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах реальних об'єктів – підприємств будь-якої форми власності та їх об'єднань, установ і організацій, які, як правило, є юридичними особами і мають самостійну звітність.

2. Організаційно-методичні положення щодо виконання та захисту кваліфікаційної роботи

Процес виконання, оформлення й захисту кваліфікаційної роботи складається з наступних етапів:

вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи, визначення її мети, предмета та об'єкта дослідження;

складання та затвердження завдання на кваліфікаційну роботу;

попередній підбір і вивчення спеціальної економічної літератури, законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів;

складання плану кваліфікаційної роботи і календарного графіка її виконання;

теоретичне обґрунтування предмета дослідження;

вивчення об'єкта дослідження, збір, аналіз фінансово-економічної, техніко-технічної і спеціальної статистичної інформації;

опрацювання та викладення результатів дослідження;

оформлення кваліфікаційної роботи;
перевірка на антиплагіат;
зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;
подання кваліфікаційної роботи на кафедру;
допуск кваліфікаційної роботи до захисту у ЕК;
підготовка презентації та доповіді за результатами дослідження;
захист кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.

Тема кваліфікаційної роботи обирається студентом самостійно із переліку тем, рекомендованих кафедрою. Тематика кваліфікаційних робіт складена та затверджена кафедрою туризму та адміністрування. Вона охоплює широке коло питань й актуальних проблем і відповідає змісту та вимогам освітньо-професійної програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм».

Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

У назві не бажано використовувати ускладнену, узагальнюючу чи псевдонаукову термінологію. У назві треба уникати слів «Дослідження...», «Аналіз...», «Вивчення...».

Для затвердження теми студент звертається на кафедру із заявою, де вказує назву теми та об'єкт, на базі якого буде виконуватися кваліфікаційна робота.

Кафедра розглядає заяви, виключає дублювання в темах, затверджує їх і остаточно призначає керівника кваліфікаційної роботи з числа професорів, доцентів кафедри. У тому випадку, коли кваліфікаційна робота має практично-прикладний характер, до керівництва її виконання можуть залучатися висококваліфіковані спеціалісти відповідної галузі. Студент за необхідності отримує також консультації викладачів інших кафедр, відповідно до розділів кваліфікаційної роботи. Закріплення наукових керівників затверджується на засіданні кафедри. Науковий керівник здійснює постійний контроль за роботою, допомагає студенту в складанні плану кваліфікаційної роботи, дає рекомендації з підбору літератури, допомагає в обробці отриманої на практиці інформації. Керівник консультує студента та дає оцінку самої роботи і праці студента під час написання роботи.

Закріплення теми кваліфікаційної роботи, призначення наукового керівника та консультантів (у разі потреби) затверджується наказом ректора ЗВО.

Після затвердження теми кваліфікаційної роботи студент разом із науковим керівником оформляє завдання на виконання кваліфікаційної роботи та представляє його на кафедру в 2-х примірниках, один з яких після підпису завідувачем кафедри видається студенту і зберігається у нього до закінчення дипломного проектування та подається на кафедру разом із виконаною кваліфікаційною роботою.

У завданні вказується тема роботи, підприємство, термін виконання, науковий керівник і консультанти, вихідні дані, перелік питань, графічний матеріал, календарний план виконання кваліфікаційної роботи.

Кафедра контролює хід виконання кваліфікаційної роботи через проведення кафедральних перевірок, на яких встановлюється готовність роботи у відсотках. Перевірка проводиться за графіком кафедри, але не менше ніж раз у місяць.

Після написання кваліфікаційної роботи студент оформляє її відповідно до вимог нормоконтролю та подає роботу для перевірки на плагіат. На виконану кваліфікаційну роботу науковий керівник роботи готує відгук. Зареєстрована і затверджена кваліфікаційна робота направляється на зовнішнє рецензування. На підставі відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії та довідки з перевірки на плагіат кафедра дає допуск до захисту кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.

За вчасність виконання роботи та її розділів відповідає студент.

3. Вибір, обґрунтування теми та складання плану кваліфікаційної роботи

Вибір теми кваліфікаційної роботи є важливим і відповідальним моментом, що визначає успіх її виконання. Тематика кваліфікаційних робіт розробляється і затверджується випусковою кафедрою з урахуванням актуальності проблем розвитку туризму. Затвердження теми роботи і призначення наукового керівника за поданням випускової кафедри оформлюється протоколом засідання кафедри та відповідним наказом ректора.

Теми кваліфікаційних робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики випускової кафедри, сучасних досягнень науки у предметній області сфери професійної діяльності.

Тематика кваліфікаційних робіт наведена далі в методичних вказівках. Перелік тем кваліфікаційних робіт щорічно доповнюється й оновлюється випусковою кафедрою.

Вибір теми кваліфікаційної роботи має проводитися з урахуванням наукових інтересів студента, проблематики, яку він вирішував у процесі виконання наукових досліджень за планами роботи студентського гуртка та при виконанні курсових робіт. Вибір теми кваліфікаційної роботи може бути пов'язаний із замовленням конкретного підприємства. За таких умов результати кваліфікаційної роботи будуть використані в практичній діяльності підприємства.

Наступним етапом є складання плану кваліфікаційної роботи.

План кваліфікаційної роботи має розкривати її мету та основні завдання.

Необхідно враховувати, що зміст плану кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язаний із станом попереднього вивчення літературних джерел та обсягом і якістю зібраного студентом на базовому підприємстві звітно-статистичного матеріалу.

Якісне виконання кваліфікаційної роботи передбачає ретельне вивчення як нормативної (закони, нормативні акти, інструктивні документи), так і спеціальної (монографії, довідники, періодичні видання тощо) літератури. При підборі літератури необхідно звертатися до предметних каталогів і бібліотечних

довідників університету, обласної публічної бібліотеки, технічної бібліотеки базового підприємства.

Пошук потрібної інформації повинен носити виключно цільовий характер, тобто, сприяти якісному вирішенню проблемних питань кваліфікаційної роботи.

Спочатку необхідно розглянути та вивчити базові для даної кваліфікаційної роботи законодавчі й нормативні акти.

При вивченні загальнотеоретичної літератури слід урахувати, що в сучасних умовах трансформації економіки виникають принципово нові проблеми. Для пояснення і розв'язання таких проблем різними науковими школами пропонуються різні управлінські та економічні концепції. При цьому кожна з концепцій пропонує свою термінологію і визначає шляхи розв'язання проблем. Одні і ті ж економічні явища та проблеми можуть мати різну інтерпретацію, неоднакові висновки, різні, а інколи протилежні рекомендації відносно шляхів розв'язання проблемних питань. Студент має критично оцінювати різноманітні погляди на шляхи розв'язання проблемного стану, обґрунтовувати власну позицію, яка буде реалізована в кваліфікаційній роботі і, відповідно, стане предметом захисту на засіданні Екзаменаційної комісії.

Кваліфікаційна робота виконується на практичних матеріалах підприємства. Кількість та обсяг необхідної інформації визначається характером обраної теми і узгоджується з керівником кваліфікаційної роботи. Обов'язковий мінімум практичного матеріалу, необхідний для виконання кваліфікаційної роботи, складають форми бухгалтерської річної звітності, потрібні за темою форми статистичної звітності, матеріали з пояснювальної записки до річного звіту підприємства, дані паспорта підприємства, статут підприємства, звітні матеріали по персоналу тощо.

Обов'язкова для висвітлення теми кваліфікаційної роботи інформація збирається *за три роки* діяльності підприємства.

Зібраний практичний матеріал необхідно опрацювати з використанням статистичних прийомів, економіко-математичних методів (середніх та відносних величин, індексів, прийомів калькуляції, регресії, тощо).

У тексті кваліфікаційної роботи практичний матеріал повинен бути представлений у вигляді оглядових зведених таблиць, діаграм, графіків та ін.

4. Методичні рекомендації до виконання окремих розділів кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинна мати відповідно сформульований науковий апарат.

Визначальну роль у кваліфікаційній роботі відіграє визначення об'єкту та предмету наукового дослідження.

«**Об'єкт** дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для дослідження». «Явище – прояв, вираз суті, то, в чому воно виявляється», «процес – хід, розвиток якого-небудь явища, послідовна

зміна станів у розвитку чого-небудь». Об'єкт наукового дослідження є певною моделлю реальності, що досліджується.

«**Предмет** дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження».

Предмет наукового дослідження виражає найбільш значущі аспекти, властивості, особливості, які підлягають безпосередньому вивченню. Будь-який об'єкт наукового дослідження містить у собі велику, майже нескінченну кількість предметів дослідження. Завдання здобувача полягає в тому, щоб виділити такий предмет наукового дослідження, який був би недостатньо вивчений, відображав суть проблеми і був доступним аналізу.

Формулювання предмета наукового дослідження органічно пов'язане з аналізом літератури, станом наукових досліджень предмета. При цьому аналіз літератури є способом обґрунтування предмета наукового дослідження.

Предмет дослідження тісно пов'язаний з метою кваліфікаційної роботи.

«**Мета** – місце, в яке треба потрапити, предмет прагнення, те, що треба, бажано здійснити».

Мета наукового дослідження викладається шляхом перерахування необхідних наукових результатів - тверджень, що доводяться, шуканих змінних величин і (або) обґрунтованих рекомендацій, а також у вигляді конкретних вимог до методу розв'язання задач, що застосовується або розробляється. До формулювання мети наукового дослідження беруться після усвідомлення суперечності, яка виникла на практиці, у той час як до формулювання змістовного опису та конкретної постановки наукової проблеми (задачі) переходять після виявлення суперечності в науці. Мета наукового дослідження повинна бути досягнута, про що вказується в загальних висновках кваліфікаційної роботи.

Етапи досягнення мети формуються у вигляді **завдань дослідження**. Завдання повинні послідовно у логічному взаємозв'язку визначати структуру кваліфікаційної роботи.

Теоретичну основу кваліфікаційної роботи мають становити наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених (підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання тощо). Студенти повинні творчо підходити до вирішення поставлених в роботі завдань і використовувати літературу з висвітленням останніх досягнень науки і періодичних та інтернет-видань.

Інформаційну базу дослідження становлять офіційні статистичні дані Державної служби статистики України (наприклад, Міністерства економічного розвитку і торгівлі), а також дані, отримані від підприємства для виконання кваліфікаційної роботи.

Емпіричною базою дослідження кваліфікаційної роботи має бути реально функціонуюче підприємство або організація-юридична особа, що займається туристичною діяльністю.

Основу рішення наукової задачі становить метод, який застосовується для досягнення мети. **Методичною основою кваліфікаційної роботи** є комплекс

загальнонаукових і спеціальних методів: порівняння, узагальнення, аналізу і синтезу, системно-структурного та порівняльного аналізу, економічного моделювання, комплексного і системного підходів, структурно-логічного моделювання, статистичні методи, розрахунково-аналітичні методи, методи кількісного та якісного аналізу, прогнозування тощо.

За структурою кваліфікаційна робота містить: вступ, основну частину (теоретичну та практичну), висновки; список використаних джерел, додатки.

Зміст кваліфікаційної роботи послідовно викладається в основній частині, яка представлена трьома розділами.

Умовно зміст розділів основної частини кваліфікаційної роботи можна визначити наступним чином:

перший розділ – теоретичний;

другий розділ – дослідницько-аналітичний;

третій розділ – рекомендаційний.

Кожний розділ складається з 2-3 підрозділів. Всі розділи та підрозділи мають бути змістовно пов'язані між собою, мати логічний перехід один до одного і відповідати меті та завданням кваліфікаційної роботи. Зміст розділів і підрозділів, їх обсяг, співвідношення визначаються залежно від особливостей обраної теми.

Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи – 80-90 сторінок.

До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в мажах $\pm 10\%$.

Зміст окремих частин кваліфікаційної роботи може бути наступним.

Вступ

У вступі кваліфікаційної роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання; формулюється об'єкт і предмет дослідження, практична значущість для підприємства, організації. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

У вступі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи у такій послідовності:

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств та організацій.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання. Обґрунтовують *актуальність обраної теми*, виходячи з теорії і практики функціонування економіки, галузі і завдань управління за тематикою дослідження.

Мета і завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як "Дослідження...", "Вивчення...", тому що ці слова вказують на засіб

досягнення мети, а не на саму мету. Доцільний варіант: «Обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо...».

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості, тощо. Предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва (долдатки В, Г). Предмет міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Визначається *ступінь вивченості в літературних джерелах питання*, що досліджується, його проблемність та недостатньо вивчені аспекти.

Методи дослідження. Подають перелік методів дослідження, використаних для розв'язання поставлених в роботі завдань. Перераховувати їх треба коротко та конкретно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впровадженні в діяльність підприємств, установ, організацій. Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, механізм їх використання на підприємстві (із зазначенням конкретного документа про впровадження).

I. Перший розділ

Перший розділ кваліфікаційної роботи є теоретичним. У цьому розділі розглядаються теоретичні, аспекти досліджуваної проблеми. Проводиться аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження. Критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних прикладних досліджень.

Опис, характеристика сучасного стану досліджуваної теми на базі дослідження, діагностування діяльності суб'єктів туристичної діяльності щодо обраного напрямку дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та із залученням усіх теоретичних знань, певного методичного інструментарію.

Доречно проаналізувати кращий міжнародний та вітчизняний досвід діяльності підприємств туристичної сфери.

Бажано ілюструвати текст графічними матеріалами і статистичними матеріалами.

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 25% загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних джерелах, виданнях, у т.ч. наукометричної бази Scopus.

Рекомендований обсяг першого розділу – 25% загального обсягу роботи.

Орієнтовна послідовність викладення основних положень цього розділу може бути наступною:

1.1. Сутність, зміст предмета дослідження та його значення у діяльності підприємства

1.2.

При розгляді цього питання необхідно ґрунтовно, з урахуванням сучасних теоретичних концепцій, тенденцій розкрити сутність предмета дослідження, показати його місце в економіці України, визначити стан та роль предмета дослідження в процесах забезпечення стабільного фінансово-економічного стану підприємства, на практичних матеріалах якого виконується кваліфікаційна робота. При цьому слід акцентувати увагу на висвітленні предмета дослідження як категорії з викладанням змісту наукової полеміки, найбільш характерних точок зору відносно цієї категорії. За результатами критичного огляду різноманітних теоретичних концепцій студент обґрунтовує свою власну позицію, яка буде використана ним при вирішенні завдань кваліфікаційної роботи.

1.2. Нормативно-правові аспекти предмета/об'єкта дослідження

Розв'язання питань окремих тем кваліфікаційних робіт тісно пов'язане з урахуванням регламентуючих норм законів, інструкцій, положень. У таких темах окремим параграфом доцільно викласти критичний огляд діючого законодавства та нормативної бази. При проведенні такого критичного огляду необхідно виявити ті норми, які не працюють або негативно впливають на діяльність суб'єктів господарювання. При цьому слід чітко визначити зміст таких норм і дати їм відповідну правову й економічну оцінку.

Якщо тема не передбачає глибокого розгляду законодавчих та нормативних актів, то правове регламентування відносно неї можна викласти у попередньому параграфі.

1.3. Огляд методів і методик визначення предмета дослідження та відповідних показників за питаннями, що розглядаються в кваліфікаційній роботі

При викладенні цього питання необхідно розглянути існуючі методи і методики дослідження, розрахунку відповідних показників, проаналізувати їх переваги й недоліки, обґрунтувати доцільність методик, які будуть використані

в кваліфікаційній роботі. При розгляді та в ході аналізу змісту методик, що використовуються в зарубіжній практиці, потрібно визначити можливість адаптації таких методик до умов функціонування економіки України.

або:

1.2 (1.3.) Ринкові особливості управління галуззю

При розгляді цього питання доцільно зупинитись на тенденціях трансформації ринкової економіки в Україні, акцентувати увагу на особливостях розвитку галузі (підгалузі) в ринкових умовах господарювання.

II. Другий розділ

Другий розділ кваліфікаційної роботи – дослідницько-аналітичний. Для виконання другого розділу джерелом інформації є планові і фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, які використовує студент під час стажування та переддипломної практики на підприємстві індустрії туризму.

Інформаційна база аналізу:

1) форма № 1-КЗР «Звіт про діяльність колективного засобу розміщування»;

2) форма № 1-туризм «Звіт про туристичну діяльність»;

3) форма № 1-послуги «Звіт про обсяги реалізованих послуг»;

4) фінансова звітність:

Форма № 1. Баланс (Звіт про фінансовий стан);

Форма № 2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);

Форма № 3. Звіт про рух грошових коштів;

Форма № 4. Звіт про власний капітал;

5) плани економічного і соціального розвитку підприємства.

Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

Аналітична частина кваліфікаційної роботи виконується на практичних матеріалах конкретного підприємства індустрії туризму з використанням відповідних показників його діяльності й методів їхнього аналізу й планування. Центральним завданням тут є не тільки оцінка економічних показників діяльності підприємства, але й установлення тенденцій досліджуваних явищ, що дозволить сформулювати висновки й обґрунтувати рекомендації для практичного застосування результатів дослідження. Для цього необхідно проаналізувати діяльність за кілька років (кварталів, місяців). В роботі студентом надаються результати розрахунків, які заносяться до таблиці.

Аналітична обробка матеріалів повинна супроводжуватись складанням таблиць, графіків, діаграм, рисунків з поясненнями до них. Аналіз тенденції зміни одного показника слід освітлювати не у формі таблиці, а графіка. В

останньому бажано розміщувати не тільки абсолютні значення, а й темпи щорічного росту.

Аналіз економічних показників діяльності підприємства повинен завершуватися виявленням резервів підвищення ефективності використання наявних ресурсів. Він повинен також стати вихідним етапом в обґрунтуванні планів розвитку діяльності досліджуваного підприємства. Вдумливий, критичний аналіз господарської діяльності досліджуваного підприємства дозволить студентам зробити правильні висновки й обґрунтувати пропозиції по її поліпшенню й підвищенню ефективності.

Обсяг другого розділу – у межах 35% загального обсягу кваліфікаційної роботи (перелік потрібних документів).

Висвітлення цього питання передбачає проведення якісного і кількісного аналізу системи управління підприємством. При проведенні якісного аналізу рекомендується звернути увагу на галузь, вид діяльності, форму власності підприємства, навести його організаційну структуру, дати характеристику продукції, що виробляється, ринків збуту, навести перелік основних споживачів та постачальників, провести SWOT-аналіз.

При проведенні загального кількісного аналізу необхідно дослідити динаміку основних техніко-економічних показників діяльності підприємства за останні п'ять років, зокрема, стан ресурсних, витратних, результуючих показників, таких, як обсяги виробничих фондів, капіталу, чисельність робітників, обсяги виробництва і збуту продукції, сумарні операційні витрати, продуктивність праці, рентабельність й ін.

У цій частині роботи окремо необхідно провести аналіз та дати оцінку фінансово-економічного стану підприємства, визначити його основні тенденції протягом останні 3 роки діяльності підприємства. Для цього потрібно дослідити динаміку таких показників, як обсяги чистого доходу, операційних витрат, прибутку від операційної діяльності, прибутку до оподаткування, чистого прибутку, дати оцінку рівня та динаміки стану ліквідності, ділової активності, рентабельності, структури капіталу, ринкової активності підприємства й ін.

Інформаційним забезпеченням проведення такого аналізу є дані річної звітності, зокрема – форма № 1 «Баланс підприємства», форма №2 «Звіт про фінансові результати», пояснювальної записки до річного звіту підприємства, зведеної таблиці основних показників, які комплексно характеризують господарську діяльність підприємства (об'єднання).

У кваліфікаційній роботі потрібно провести спеціальний аналіз стану та динаміки показників, що характеризують предмет дослідження. Спеціальний аналіз може бути проведений на базі стандартних методів і підходів (горизонтальний, вертикальний, аналіз фінансових коефіцієнтів, інтегральний аналіз) чи з використанням індивідуальних методичних підходів, можливо, методів, запропонованих студентом.

III Третій розділ

Третій розділ роботи – рекомендаційний містить декілька взаємопов'язаних підрозділів, в яких поступово надано конкретні обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності об'єкта дослідження.

Завданням третього (рекомендаційного) розділу є розробка конкретних рекомендацій, пропозицій, моделей управління параметрами розвитку та діяльності організації на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також висновків проведеного у другому розділі дослідження.

У цій частині необхідно акцентувати увагу на оцінці й використанні науково-практичних аспектів щодо розвитку туристичного підприємства і особливостях їх ефективної реалізації. Доцільно також показати шляхи оптимізації системи ресурсного та інформаційно-аналітичного забезпечення виконання запропонованих рішень. Слід викласти власні результати досліджень із зазначенням того нового, що автор вносить у вирішення проблеми, дати оцінку повноті вирішення поставлених завдань та достовірності результатів, обґрунтувати необхідність додаткових досліджень.

Детальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності організації мають відповідати напряму дослідження: кожна з розгорнутим обґрунтуванням, у зв'язку і як наслідок висновків з аналізу, який проведено у другому розділі, відштовхуючись від виявлених відхилень, проблем та недоліків.

Обсяг третього розділу повинен становити 30% загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Висновки

У висновках кваліфікаційної роботи підбиваються підсумки проведеного дослідження, наводяться одержані практичні результати, рекомендації щодо їх практичного використання. Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи. Для формулювання висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження в реально діючих підприємствах професійної сфери діяльності.

Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх достовірність, викласти рекомендації щодо їх використання.

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 4-5 сторінок.

Список використаних джерел

До списку використати джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. До нього не включаються підручники, навчальні посібники.

Список використаної літератури слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Додатки

Складовою і важливою частиною кваліфікаційної роботи є додатки. У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції / положення / правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

У додатки виносяться первинні дані, допоміжна інформація, на основі якої проводилися і дослідження у кваліфікаційній роботі. Наведення такої інформації в тексті кваліфікаційної роботи недоцільне у зв'язку з перевантаженням його фактичним матеріалом, що утруднює сприйняття змістовно-логічної частини викладу.

5. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Вимоги до структури й оформлення кваліфікаційних робіт розроблено на основі державного стандарту ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Кваліфікаційну роботу подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні.

Текст кваліфікаційної роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм); шрифт текстового редактора - Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – 3 см, справа – 1 см, зверху і знизу – 2 см. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту - однаковою.

Матеріали виконаної кваліфікаційної роботи потрібно розмістити в такій послідовності:

- титульна сторінка (додаток В, Г);
- завдання до кваліфікаційної роботи;
- перелік умовних позначень;
- зміст (додаток Д);
- вступ (додаток Ж);
- основна частина роботи;
- висновки;
- список використаних джерел (додаток З);
- додатки.

Титул є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог вищого навчального закладу.

Завдання до кваліфікаційної роботи містить мету, об'єкт і предмет дослідження, розгорнутий зміст (план) роботи, календарний графік виконання

роботи. Завдання затверджується керівником кваліфікаційної роботи та завідувачем випускової кафедри.

У кваліфікаційній роботі подається *перелік умовних скорочень*, якщо в ній вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо.

Зміст кваліфікаційної роботи визначається її темою і відображається в плані (додаток А), що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: вступ, послідовно перелічені назви усіх розділів, висновки, список використаних джерел, додатки.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», друкують великими літерами по центру сторінки (без крапки).

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (1,25 мм). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Відстань між заголовками розділу і підрозділу повинна дорівнювати 2 інтервали, відстань між підрозділом і текстом – 1 інтервал.

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «*Перелік умовних позначень*». Перелік умовних позначень надається у вигляді окремого списку, який розмішують перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій - детальне розшифрування.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «*Вступу*».

На титульному аркуші зазначають повну назву міністерства / відомства, вищого навчального закладу, випускової кафедри; тему роботи; дані про студента, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання кваліфікаційної роботи до захисту. Скорочення у назвах міністерства / відомства, вищого навчального закладу та теми кваліфікаційної роботи не допускаються.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Такі структурні частини, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ».

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, потім з нового рядка друкують заголовок розділу великим літерами.

Приклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИСТАВКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

1.1. Сутність виставкового маркетингу в туристичній сфері

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу (маленькими літерами, крім першої букви, з абзацного відступу, без крапки в кінці).

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами є: ілюстрації (схеми, діаграми, графіки тощо), формули, таблиці, додатки.

Ілюстрації і таблиці необхідно наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю або рисунок, розміри якого більше формату А4, рекомендується розміщувати в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: «Рис.1.2.» – другий рисунок першого розділу.

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією з абзацу, вирівнювання тексту по ширині.

Підписи до ілюстрацій (крім, номера та назви) повинні містити (особливо для другого та третього розділу) назву підприємства та роки, за які проводився аналіз.

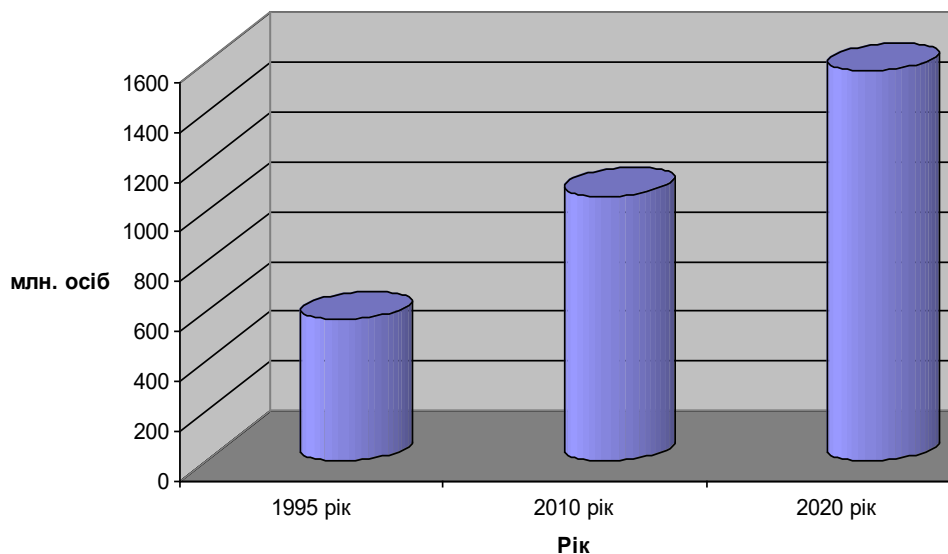

Рис.3.1. Динаміка розвитку міжнародного туризму, 1995 – 2020 рр.

Рис.1.2. Приклад оформлення рисунку в тексті

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді *таблиць*. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці так, щоб її можна було читати без повороту або з поворотом за стрілкою годинника. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Назву таблиці друкують звичайним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку справа над таблицею, пишуть «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл.1.2».

Текст у таблиці варто друкувати кеглем 12 з одинарним інтервалом. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Таблиця 1.2

Діагностика макросередовища підприємства

№	Чинник	Стан чинника	Тенденції розвитку	Характер впливу на підприємство
Економічне середовище				
1				
2				
Політико-правове середовище				
1				
2				
Соціальне середовище				
1				
2				
Географічне середовище				
1				
2				
Соціально-культурне середовище				
1				

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули (наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

$$Ц = Вп + Вт, \quad (2.1)$$

де Ц – ціна;

Вп – вартість перевезення в обидві сторони;

Вт – вартість турпродукту.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Наприкінці кваліфікаційної роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток 3).

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела:

1) при написанні кваліфікаційної роботи студент повинен посылатися на цитовану літературу, або на ту літературу, звідки взято ідеї, висновки, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота;

2) посылатися слід на останні видання публікацій;

3) якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великим літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Наприклад, Додаток А. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А.1) – перша формула додатка А.

6. Підготовка відгуку та рецензії

Керівник надає відгук на кваліфікаційну роботу, в якому визначаються: актуальність дослідження; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання прикладних завдань; вміння самостійно вирішувати практичні завдання; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність

запропонованих рекомендацій та ступінь обґрунтованості висновків; недоліки роботи (за наявності).

У кінці роботи науковий керівник обов'язково вказує, чи рекомендована робота до захисту в ЕК.

Кваліфікаційна робота обов'язково повинна мати відгук (рецензію) зовнішнього рецензента. Рецензентами можуть бути: фахівці-практики, науковці, викладачі ВНЗ тощо.

Під час рецензування кваліфікаційної роботи рекомендується визначати:

актуальність постановки і розроблення задачі;

використання наукових методів дослідження;

обґрунтованість висновків і пропозицій;

участь студента у проведених дослідженнях, теоретичній та аналітичній обробці отриманих результатів, формулюванні наукового положення/ідеї/методики;

вміння студента чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;

недоліки щодо змістової частини роботи, оформлення.

Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано) у державній екзаменаційній комісії (додаток Л).

Рецензент вказує свою посаду, прізвище, ім'я та по батькові, ставить дату, підпис, які затверджуються печаткою установи, де працює рецензент. Додатково вказується інформація, яка підкреслює можливість бути рецензентом (назва ЗВО, який закінчив факультет, спеціальність, рік закінчення).

Без відгуку керівника й зовнішньої рецензії кваліфікаційна робота до захисту не допускається.

7. Підготовка до захисту та організація захисту кваліфікаційної роботи

У визначений календарним планом термін часу виконана кваліфікаційна робота разом із відгуком наукового керівника, зовнішньою рецензією та довідкою з перевірки на плагіат подається студентами на кафедру міжнародних економічних відносин та туризму для реєстрації.

Після ознайомлення із змістом та оформленням кваліфікаційної роботи завідувач кафедри вирішує питання про допуск до захисту. До захисту допускаються кваліфікаційні роботи, які правильно оформлені, мають позитивний відгук, зовнішню рецензію та довідку з перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат.

У десятиденний термін до захисту кваліфікаційних робіт перед Екзаменаційною комісією проводиться попередній захист на випусковій кафедрі. Попередній захист проводиться для роз'яснення студентам правил підготовки доповіді, презентаційного матеріалу, порядку проведення засідання Екзаменаційної комісії.

Студенти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно та пройшли перевірку на плагіат, допускаються до захисту на засіданні Екзаменаційної комісії.

Подана до захисту кваліфікаційна робота повинна мати на титульній сторінці підписи студента, наукового керівника.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні Екзаменаційної комісії, склад якої затверджується у встановленому порядку. Студент готує для виступу доповідь та ілюстративний матеріал до неї. Під час прилюдного захисту студент доповідає і демонструє основні положення результатів дослідження, відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії та інших присутніх на захисті фахівців.

Секретар комісії протоколює процедуру захисту.

Основні положення доповіді можуть бути представлені на аркушах формату А-1 (7-8 аркушів) або у вигляді презентації (не менше 15 слайдів) з обов'язковим представленням цього ж матеріалу на аркушах формату А-4 для кожного члена екзаменаційної комісії.

Студент готує доповідь на 7-10 хвилин. Вона має бути конкретно і змістовною: коротко охарактеризувати предмет, об'єкт дослідження, визначити мету та завдання роботи, зробити висновки і пропозиції, акцентувати увагу на їх обґрунтуванні. Доповідь повинна бути узгоджена з ілюстративним матеріалом.

8. Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи. Автор кваліфікаційної роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення; формулювання висновків; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення задачі, що досліджується.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи:

чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

науковість стилю викладання;

відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Кваліфікаційна робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж «задовільно».

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства / організації, на базі якого досліджувалася тема, проведено

комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на «добре».

Робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі - аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій, може бути оцінена на «відмінно».

Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «F», «FX»); національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»); власної системи ЗВО (наприклад, за 100-бальною шкалою); комплексної системи оцінювання.

За результатами публічного захисту кваліфікаційної роботи на закритому засіданні ЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зовнішнього рецензента, зміст доповіді, відповіді на запитання).

Критерії оцінювання:

Зміст (до 60 балів);

Оформлення та організація виконання (до 10 балів);

Захист (до 30 балів).

Загальна оцінка кваліфікаційної роботи складається з урахуванням повноти й оригінальності відбиття нових досліджень економічної теорії і практики за відповідною проблемою, глибини розкриття теми в цілому та окремих її частин, здатності студента узагальнювати літературний матеріал, якості аналітичних досліджень в обґрунтуванні висновків, ретельності оформлення роботи, чіткості доповіді під час захисту, грамотності та повноти відповідей на запитання членів комісії, присутніх, на зауваження рецензентів.

Загальна оцінка кваліфікаційних робіт оголошується при закінченні засідання Екзаменаційної комісії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчо-нормативна:

1. Закон України «Про туризм»: (офіційний текст: за станом на 15 січня 2015 р.)/ Верховна Рада України – К.: Парламентське вид-во, 2015 р.- 96с.
2. Про страхування: [закон України: від 07.03.1996 р. № 85/96- ВР]// Відомості Верховної Ради України – 2015р.- №22.-
3. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги.: ДСТУ 4268:2003.- 10 с.
4. Класифікація готелів. ДСТУ 4269:2003.- 13 с.
5. Заклади ресторанного господарства. Класифікація. ДСТУ 4281:2004.

Базова

1. Агафонова, Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес : ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : навч. посіб. Київ : Знання України, 2006. 352 с.
2. Антоненко І. Я. Методичні матеріали з дисципліни "Менеджмент готельного господарства" для студентів форми навчання за фаховим спрямуванням 6.050400 "Туризм" напряму підготовки 0504 "Туризм". Київ : КУТЕП, 2005. 22 с.
3. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення терпродукту : навч. посіб. К. : Альтерпрес, 2008. 288 с.
4. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2012. 184 с.
5. Бобровський А. Л. Екологічний менеджмент : підручник. К. : Академія, 2009. 585 с.
6. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2010. 326 с.
7. Брич В. Я. Туроперейтинг : підруч. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. 440 с.
8. Бровкова О. Г. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2012. 224 с.
9. Василенко, В. О., Ткаченко Т. І. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посіб. К. : Центр навч. літ., 2005. 532 с.
10. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Конкурентоспроможність підприємств у сфері туристичного бізнесу. Навч. посіб. К. : Освіта України, 2012. 508 с.
11. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Херсон : Олді-плюс, 2016. 248 с.
12. Гапоненко А. І., Парфиненко А. Ю., Шамара І. М. Сільський зелений туризм. Навчальний посібник. Суми, 2019. 178 с.
13. Гевко І. Б. Операційний менеджмент : навч. посіб. К. : Кондор, 2005. 228 с.

14. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Менеджмент: підручник. Л. : Магнолія 2006, 2009. 352 с.
15. Голов С. Управлінський облік. К. : ЦНЛ, 2019. 440 с.
16. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем : теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
17. Грановська В. Г., Крикунова В. М., Морозова О. С. Економіка туризму. К.: Олді+. 2021. 316 с
18. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 224 с.
19. Іванов М. М., Комазов П. В. Операційний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2012. 268 с.
20. Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент : підручник. К. : Каравела, 2008. 480 с.
21. Ковешніков В. С., Ковешнікова О. В. Основи проектування туристично-рекреаційних комплексів : Навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 288 с.
22. Кожушко Л. Ф., Скрипчук П. М. Екологічний менеджмент : підручник. К. : Академія, 2007. 432 с.
23. Колісник Г. М., Гелей Л. О., Данканич Т. П. Бухгалтерський облік в туризмі: навчальний посібник Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2016. 140 с.
24. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця : «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
25. Кудла Н. Є. Маркетинг туристичних послуг : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 351 с.
26. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підручник. К. : Знання, 2012. 343 с.
27. Куценко О. І. Статистика туризму: Економічна статистика: навчальний посібник: за ред. В. М. Соболева. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017.
28. Летуновська Н. Є., Люльов О. В. Маркетинг у туризмі : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 270 с.
29. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства : навч. посібник. Маріуполь : ГВУЗ "ПДТУ", 2018. 154 с.
30. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування туристичних підприємств : теорія та практика : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2012. 248 с.
31. Мальська М. П., Мандюк Н. Л. Основи маркетингу в туризмі : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 336 с.
32. Мальська М. П. Ресторанна справа : технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика). К. : Центр учбової літератури, 2013. 303 с.
33. Мальська М. П. Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія та практика: підруч. К.: ЦНЛ. 2017. 544 с.
34. Мальська М., Худо В. Туристичний бізнес: теорія та практика. К.: ЦНЛ. 2019. 368 с.

35. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу : навч. посіб. / Г. Б. Мунін, Ю. О. Карягін, Х. Й. Роглев, С. І. Руденко ; під заг. ред. М. М. Поплавського., О. О. Гоца. К. : Кондар, 2008. 460 с.
36. Менеджмент : підручник / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький, М. А. Міненко. К. : Сузір'я, 2007. 690 с.
37. Менеджмент готелю : економіко-організаційні аспекти : навч. посіб. / Х. Й. Роглев, Г. Г. Левітас, Р. Г. Драпушко, В. В. Гарагонич. К. : Кондор, 2011. 443 с.
38. Менеджмент і маркетинг туризму : навч. посіб. / Т. М. Афонченкова, О. В. Булюк, Б. П. Масенко [та ін.] ; за ред. О. Є. Лугініна. К. : Ліра-К, 2012. 364 с.
39. Менеджмент персоналу : навч. посіб. / В. М. Данюк, В. М. Петюх, С. О. Цимбалюк, Я. В. Крушельницька ; за заг. ред. В. М. Данюка., В. М. Петюха. 2-ге вид., без змін. К. : КНЕУ, 2006. 398 с.
40. Менеджмент туризму : метод. рек. до викон. курсової роб. для студ. напр. підготов. 6.140103 "Туризм" ден. форми навч. / уклад. : Д. І. Басюк, Н. В. Погуда, Т. В. Влодарчик ; Нац. ун-т харч. технол. К. : НУХТ, 2015. 34 с.
41. Міжнародний туризм : навч. посіб. / Т. В. Божидарнік та ін. К. : Центр учбової літератури, 2012. 307 с.
42. Міхо О. І. Анімація в рекреації та туризмі: Словник-довідник. К. : Видавництво Ліра-К, 2019. 224 с.
43. Момот О. І. Менеджмент якості та елементи системи якості : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 368 с.
44. Морушко О. О., Висоцький А. Л., Зелінський А. Я. Менеджмент і лідерство: навчальний посібник. Львів: Видавництво «Тріада Плюс», 2018.
45. Нечаюк Л. І., Нечаюк Н. О. Готельно-ресторанний бізнес. Менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2009. 344 с.
46. Організація підприємницької діяльності в сфері сільського туризму особами з інвалідністю: посібник / М. Барна, М. Богуш, О. Волошинський [та ін.]. Львів : Растр-7, 2019. 206 с.
47. Організація туризму : підручник / Л. М. Алексеєнко [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 448 с.
48. Організація туризму : підручник / Л. М. Алексеєнко, Т. І. Божук, В. Я. Брич [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Брича. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 448 с.
49. Палеха Ю. І. Менеджмент персоналу : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2012. 336 с.
50. Панченко Ю. В., Лугінін О. Є., Фомішин С. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму : навч. посіб. Херсон : Олді-плюс, 2013. 342 с.
51. Передерієнко Н. І., Котляревський Я. В., Дем'яненко О. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Л. : УАД, 2008. 200 с.
52. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі : управління, технології, моделі : колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.
53. Плетос С. В. Облік та аудит у туристичній діяльності : конспект лекцій. Одеса, ОДЕКУ, 2020. 131 с.

54. Поколотна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
55. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 344 с.
56. Сахно Є. Ю., Дорош М. С., Ребенок А. В. Менеджмент сервісу : теорія та практика : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2010. 328 с.
57. Свидрук І. І. Креативний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2012. 224 с.
58. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера : навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 181 с.
59. Скібіцька Л. І., Скібіцький О. М. Менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 416 с.
60. Скібіцька Л. І. Тайм-менеджмент : навч. посіб. К. : Кондор, 2009. 528 с.
61. Скрипко Т. О., Ланда О. О. Менеджмент : навч. посіб. К. : Центр навч. літ., 2006. 176 с.
62. Сладкевич В. П., Чернявський А. Д. Сучасний менеджмент організацій : навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 488 с.
63. Спортивний туризм : навч. посіб. / І. Й. Малинський, Ю. П. Сергієнко, О. М. Лаврентьєв, Д. О. Тарангул, В. П. Чаплигін ; Університет ДФС України. Ірпінь, 2020. 326 с.
64. Туристські дестинації (теорія управління, бренд) : монографія / Т.І. Ткаченко, С.В.Мельниченко, М.Г. Бойко, Г.І. Михайліченко, Н.І. Ведмідь, М.В. Босовська [та ін.] ; за заг. ред. А.А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 347 с.
65. Управління сучасним офісом (офіс-менеджмент) : навч. посіб. / С. П. Шевчук, В. А. Скороходов, В. М. Жуковська, С. П. Шевчук. К. : ЦУЛ, 2010. 184 с.
66. Хмурова В. В. Менеджмент підприємницької діяльності : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2013. 286 с.
67. Холлоуей Дж. К. Туристический маркетинг : учеб. пособие : пер. с англ. пер. с 4-го англ. изд. К. : Знання, 2008. 575 с.
68. Холлоуей Дж. К., Тейлор Н. Туристический бизнес : пер. с 7-го англ. изд. К. : Знання, 2007. 798 с.
69. Черваньов Д. Менеджмент : терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації (кейси), проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт : підручник. К.: Київ. ун-т, 2010. 853 с.
70. Чир Н. В. Рекреаційна географія : навч-метод. посіб. Мукачево : вид-во Дишкант С. Я., 2019. 156 с.
71. Чорненко Н. В. Організація туристичної індустрії : навч. посіб. 3-тє вид., доп. і перероб. К. : Атіка, 2006. 264 с.
72. Шаповал М. І. Менеджмент якості : підручник. К. : Знання, 2007. 471 с.
73. Щербань В. М. Маркетинговий менеджмент : навч. посіб. К. : Центр навч. л-ри, 2006. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Музейний простір України. URL : www.ukrmuseum.org.ua
2. Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «7 чудес України». URL : www.7chudes.in.ua
3. Державного агентства розвитку туризму. URL : <http://www.tourism.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL : <http://www.mfa.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі. URL : <http://www.me.gov.ua/>
6. Туристичний портал. URL : <http://tour.com.ua/>
7. Турсервер. URL : <http://www.tourserver.com.ua/>
8. Ukraïner. URL : <https://ukraïner.net/expedition>
9. World tourism organization. URL : <https://www.unwto.org/>

10. ДОДАТКИ

Додаток А

План-приклад кваліфікаційної роботи

Тема «Стратегічне управління як інструмент розвитку туристичного підприємства»»

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Сутність системи стратегічного управління на підприємстві

1.2. Стратегія розвитку сучасного туристичного підприємства

1.3. Специфіка стратегічного управління підприємствами туристичної сфери

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз внутрішнього середовища туристичного підприємства

2.2. Діагностика фінансового стану підприємства

2.3. Оцінка зовнішнього середовища діяльності підприємства

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Вибір стратегічних альтернатив розвитку турпідприємства

3.2. Засоби реалізації стратегії розвитку турпідприємства

3.3. Оцінка ефективності розробленої стратегії розвитку

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

«Затверджую»

Завідувачу кафедрою

.....

Студента (-тки)

гр. _____

спеціальності

242 «Туризм »

Заява

Прошу дозволити виконання кваліфікаційної роботи на тему:

(підпис студента)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

(дата)

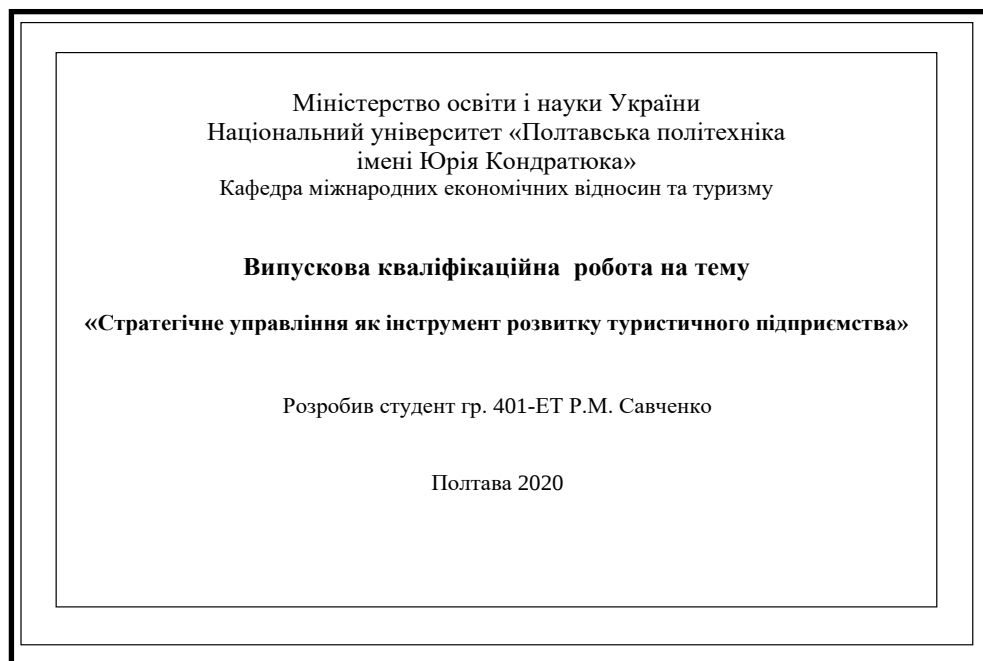
Зразок напису на твердій обкладинці

В.1 Розміщення напису відносно обкладинки

Напис відносно твердої обкладинки розміщується симетрично до країв обкладинки посередині.

В.2 Зміст напису

Зразок оформлення напису наведено нижче на рисунку.

Приклад оформлення титульного аркуша до кваліфікаційної роботи
Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Кафедра міжнародних економічних відносин та туризму

кваліфікаційна робота

на тему «Роль виставок у просуванні туристичного продукту»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 401- ЕТ

Спеціальності 242 «Туризм»

Іванова Олена Костянтинівна

Керівник: к.е.н., доцент Маховка В.М.

Полтава 2020

Приклад оформлення змісту**ЗМІСТ**

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 НАЗВА РОЗДІЛУ	6
1.1 Назва підрозділу	6
1.2 Назва...	14
1.3 Назва..	21
РОЗДІЛ 2 НАЗВА...	30
2.1 Назва..	30
2.2 Назва..	42
2.3 Назва...	54
РОЗДІЛ 3 НАЗВА...	63
3.1 Назва...	63
3.2 Назва...	72
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	84
ДОДАТКИ	89

Приклад оформлення вступу

Вимоги до оформлення тексту роботи: кегль шрифту – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, береги: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм.

ВСТУП

Актуальність теми: сутність проблеми, її значущість, роботи відомих науковців над розгляданням питанням, обґрунтування необхідності свого дослідження.

Мета і завдання дослідження. Мету дослідження формують одним реченням. Щоб досягти поставленої мети, треба розв'язати кілька (як правило, 5–7) завдань. Мета і завдання мають бути взаємопов'язані і розкривати тему, заявлену в назві роботи.

Не можна формулювати мету так: *"Дослідити (вивчити, проаналізувати) певний процес (об'єкт, явище)"*, оскільки дослідження й аналіз – це не мета, а засоби її досягнення. Формулюючи мету, варто чітко зазначити, що саме ви хочете *встановити, визначити, виявити, з'ясувати* в своїй роботі. Формулюючи завдання, вкажіть, що конкретно ви передбачаєте зробити: *проаналізувати, визначити особливості, систематизувати вітчизняний і зарубіжний досвід, виокремити, дослідити й описати, розглянути, з'ясувати, простежити, показати, класифікувати, експериментально перевірити й обґрунтувати, визначити тенденції, окреслити шляхи підвищення ефективності, розробити рекомендації* тощо.

Об'єкт дослідження. Одне речення із зазначенням процесу, явища тощо, обраного для дослідження.

Методи дослідження. Перелік методів, якими досягатиметься розв'язання кожного конкретного завдання дослідження.

Джерела дослідження. Подається не перелік наукових праць, які автор аналізуватиме у своїй роботі, а зазначається коло тих джерел, які автор досліджуватиме і звідки братиме фактичний матеріал.

Практичне значення одержаних результатів. Рекомендація щодо можливого використання результатів кваліфікаційної роботи.

Апробація результатів кваліфікаційної. Зазначити назви і дати документів, які засвідчили впровадження результатів.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ НАУКОВИХ РОБІТ

(згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання»)

Джерело	Приклад оформлення
Навчальний посібник, підручник, написаний одним автором	Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. К. : Альтерпрес, 2009. 352 с.
Навчальний посібник, підручник, написаний двома авторами	Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес : теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
Навчальний посібник, підручник, написаний трьома авторами	Кривов'язюк І. В., Смерічевський С. Ф., Кулик Ю. М. Ризик-менеджмент логістичної системи машинобудівних підприємств : монографія. Київ : Кондор, 2018. 200 с.
Навчальний посібник, підручник, написаний більше ніж чотирма авторами	Менеджмент туристичної індустрії : навч. посіб. / І. М. Школа, Т. М. Ореховська, І. Д. Козьменко та ін. Чернівці : Книги-XXI, 2005. 596 с.
Монографія	Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму : теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. К. : КНТЕУ, 2006. 536 с.
Статті в журналах	Войнаренко М. П. Кластерні моделі об'єднання підприємницьких структур у туристичній галузі та сфері розваг. <i>Вісник ДІТБ (серія «Економіка, організація і управління підприємствами» (в туристичній сфері))</i> . 2007. № 11. С. 13-19. Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитногрошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України. <i>Бізнес Інформ</i> . 2019. № 7. С. 240–249.
Матеріали конференцій	Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. <i>Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах</i> : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23-24 квіт. 2019 р. Київ : НУХТ, 2019. С. 18-21.
Законодавчі акти	Про внесення змін до Закону України „Про туризм” : Закон України від 18.11.2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. – 2003. – 25 груд. (№ 244) – С. 15-19. Про стандартизацію та сертифікацію : Декрет Кабінету Міністрів України від 10.05.1993 р. № 46-93. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 1993. № 27. С. 289
Електронні джерела	Мірошніченко О. Ю., Карюк В. І. Етапи формування організаційноекономічного механізму інноваційної діяльності підприємств. <i>Ефективна економіка</i> . 2012. № 2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=932 (дата звернення: 22.01.2020).
Словники	Енциклопедичний словник-довідник з туризму / укл. В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух. – К. : Вид. Дім «Слово», 2006. 372 с.
Стандарти	ДСТУ ISO 9001-2001. Система управління якістю. Вимоги. (ISO 9001 :2000, IDT) [На заміну ДСТУ ISO 9001–95, ДСТУ ISO 9002–95, ДСТУ ISO 9003–95; чинний від 01.10. 2001]. Київ : Держстандарт України, 2001. 44 с.

ЗРАЗКОВА СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЇ РЕЦЕНЗІЇ**РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

на тему «_____»
_____»

Студента (-тки)
групи _____ денної (заочної) форми навчання

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Актуальність і доцільність проведеного дослідження для підприємства (організації чи установи).
2. Наявність самостійних розробок автора роботи.
3. Найбільш суттєві наукові результати кваліфікаційної роботи, що відрізняються новизною.
4. Рівень обґрунтованості висновків і рекомендацій, зроблених в роботі.
5. Положення кваліфікаційної роботи, що мають практичну значущість.
6. Наявність недоліків (зауважень) і пропозицій щодо удосконалення змісту кваліфікаційної роботи.
7. Рекомендація до захисту кваліфікаційної роботи в Екзаменаційній комісії університету і загальна оцінка її виконання.

Рецензент

посада, місце роботи, науковий ступінь,
вчене звання

підпис, печатка

прізвище, ім'я, по батькові

«____» _____ 20__р.